

לקח מהפרשה

'ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים' (יב' טו')

שבעה ימים הייתה מרים, אחות משה, מצורעת. שבעה ימים הורחקה אישה דגולה זו מתוככי מחנה ישראל. התורה מטילה עלינו את חובת הזכירה של פרשה זו. זכירה, שהפכה למצווה: **"זכור את אשר עשה ה' למרים בדרך, בצאתכם מצרים"** (דברים כ"ד, ט'). היה זה רגע קשה בחיי גדולי האומה. מרים, האחות הנאמנה והמסורה, שבזכותה נולד משה, היא זו שציפתה לו ליד היאור, מדברת עתה, לכאורה, סרה באחיה. ברור לנו שאין מדובר כאן, חלילה, בפן הנחות של חטא לשון הרע. ובכל זאת, משהו התחולל שם, והתורה מנצלת את האירוע המצער לצורך חינוכו של העם.

פעמים רבות בוואריאציות שונות, מזהירה התורה את עם ישראל מפני חטאי הלשון. היא תובעת להימנע מלשון הרע, רכילות, הוצאת שם רע, שקר וניבול פה. היא מלמדת אותנו את האמת הגדולה, שדיבורו של אדם מלמד על אופיו. הלשון הוא ראי הנפש. בעקבות כך, מוטל על האדם לנקות את לשונו, שכן חייב הוא לשמור על ניקיון נפשו.

סיפור מרים ועונשה מוסיפים מימד מוחשי לתוצאות העגומות של חטא זה. אולי תגרום זכירתו המתמדת לבלימת הפה ולסכירתו. מרים נענשה ובו זמנית קיבלה גם שכר וכבוד. המשפט **"באשר משפטו"** (של האלוקים) **"שם פעלו"** (יבמות ע"ח, ב), מבטא את אופיו של המשפט האלוקי. כפי שניסח זאת רש"י בהסברו למילים אלו: **"במקום שדנים את האדם, מזכירים את פועל צדקותיו"**. תכונת המשפט האלוקי מחייבת שקלול מאוזן של האדם הנידון. נלקחים בחשבון כל מעשיו, תולדות חייו, הרקע עליו גדל והמציאות החברתית בה עוצבה אישיותו. האישיות השלימה עומדת למשפט ולא המעשה הרע, הבודד. על כן, מכוח מבט מושלם זה, שהיא נחלתו של האלוקים בלבד, מגולם בעונש עצמו גם השכר.

מחמת חטא לשון הרע סבלה מרים מצרעת, ונידונה להסגר שבעה ימים מחוץ למחנה. אך העונש גרם לה גם שמחה: **"והעם לא נסע"** - במקום בידודה חשה מרים גם בכבוד שמעניק לה האלוקים לעיני העם כולו. כשם שהיא המתונה לאחיה בסמוך ליאור, יחכה עתה כל עם ישראל בסבלנות עד לצאתה מן ההסגר. העם - לא ימשיך במסעו.

גישה אלוקית זו כלפי האדם ומעשיו, עוברת כחוט השני בדפי התנ"ך והיא מבטאת את האמת המוחלטת, את מאזני הצדק - באיזונים המלא. היא מלמדת, שאין להפריד בין מעשי האדם השונים ולדונם כל אחד בפני עצמו. הפרדה כזו תפגע באמת, תעוות את המציאות, ותביע כלפיו הערכה לא נכונה.

באמצעות גישה זו מסוגלים אנו לפתוח דף חדש, איכותי יותר, כפי שהיטיב לבטא זאת התנא יהושע בן פרחיה בפרקי אבות: **"והווה דן את כל האדם לכף זכות"** (פרק א'). דון את כל האדם! חשוב בשעה שאתה דן אותו על המכלול, על כולו! אזי - תוכל לדונו לכף זכות!

כאשר כל אישיותו תעמוד לנגד עינינו, נוכל בנקל ללמד עליו זכות. נמצא, ללא קושי, את ההסבר למעשים שכמעט גרמו לנו לחרוץ את דינו לחובה. אז גם נגלה שנוכל להבין אותו ולסלוח לו.

(מתוך פרשה ולקחה, מאתר ערכים 'להבין')

פינת ההלכה

מהלכות צליית הכבד: / המשך

- א: אין לעטוף את הכבד בזמן הצליה בנייר אלומיניום, וכדו'.
- ב: מותר לתבלן את הכבד סמוך מאוד לצליה, מפני שהתבלינים לא מפריעים לדם לצאת מהכבד.
- ג: התבנית שלתוכה נוטף הדם נאסרת בשימוש לדברים אחרים.
- ד: אם התבנית שימושית צריך לשים עליה נייר אלומיניום כל פעם שצולים כבד כדי שהדם לא ירד לתבנית, או לשים בה מים כדי שהדם שנוטף לתוכה יתבטל במים.
- ה: מותר לחתוך בסכין את הכבד שעל גבי האש גם לפני שנצלה כל צרכו, והסכין לא נאסר.
- ו: השפוד והרשת שצולים בהם את הכבד לא נאסרים, ולכן אין צורך ללבנם או להגעילם. והאשכנזים מחמירים לכתחילה ללבן את השיפוד או הרשת בין צליה לצליה.
- ז: מותר להפוך את הכבד תוך כדי צליה כדי שיצלה טוב מכל הצדדים.
- ח: אסור לצלות כבד ובשר יחד.
- ט: מותר לאכול כבד גם אם עדיין לא נצלה לגמרי, ואפילו אם נצלה פחות מחצי צליה, אך כדי לבשלו אחר כך צריך להקפיד לצלות אותו צליה גמורה.
- י: אם לא נצלה הכבד צליה גמורה וניכר שפָּבַר זב אז כל דמו, אפשר אחר כך גם לבשלו.

חכמת חיים: (מחספר שימח'יה)**ביקורת במצב של מצוקה, יוצרת שחיקה לא תמיכה**

בעיות קשב וריכוז – היפראקטיביות / חלק ב'

היפראקטיביות היא פעלתנות יתר. (היפר=עודף, אקטיביות = פעלתנות).

במה זה בא לידי ביטוי? הילד לא מסוגל לשבת בשקט, מתקשה בריכוז, חסר משמעת, מתקשה בהסתגלות למצבים חדשים, ומרבה בפעילות מוטורית. ילד היפראקטיבי מזיז ידיים / רגליים בחוסר שקט או מתפתל על הכסא, ולפעמים אינו מסוגל להמשיך לשבת וקם מהכסא. נראה שיש לו מנוע פנימי עם פעילות יתר.

ממה נובעת היפראקטיביות? מחקרים הוכיחו שהתופעה נובעת מחוסר איזון כימי במוח, (שעלול להיגרם מאכילה לא נכונה של חומרים משמרים חומרי טעם וריח). מחקרים מורים שלילדים אלו יש רמות גבוהות יחסית של אלומיניום ועופרת, (מתכות רעילות שמעוררות בעיות קשות במערכת העצבים שלו). ולעומת זאת רמות נמוכות של אבץ מגנזיום סידן וחומצות שומן חיוניות. על דרכי הטיפול נכתוב אי"ה בשבוע הבא.

שבת שלום, שושנה.

סיפור לשבת

יששכר וזבולון / קובי לוי

בצלאל אגוזי הוא איש עסקים מצליח, העסקאות שהוא מבצע מרפדות – בלי עין הרע – את חשבון הבנק שלו בעשרות אלפי ₪ מידי חודש. כשלמד בישיבה, היה 'עילוי' מבריק שקדן ותוסס. אתו בישיבה למד גם **פנחס יוחנן שעבי**. שהתקשה בלימוד, ולפחות שלוש פעמים ביום ניגש אליו שיסביר לו את החומר... אחרי נישואיו נשאב בצלאל אט אט לעסקיו של חותנו, ובגיל 30 היה כבר שקוע עד צוואר בעסקים. בגיל 45 לקה בליבו ואושפז. בין בדיקה לבדיקה התעשת בצלאל ומשך באוזניו כלא מאמין: '15 שנים אני מחוץ לעולם התורה, חוטף בקושי מנחה וערבית במניין, שחרית זריזה, איני קובע עיתים לתורה, אוי לאותה בושח, אוי לאותה כלימה, אפילו על מעשר כספים אני לא מקפיד... ועכשיו אני שוכב כאן כמו פגר מת כמו שור מובס המובל לטבח...'. בעודו מהרהר, הוא מבחין במסדרון ביהודי מוכר. 'שעבי?!' חרחר בצלאל 'שעבי, אני לא טועה, פנחס יוחנן ידידי בוא הכנס לחדר 17...'. שעבי האיר פניו לעבר ידידו, ואמר: בצלאל ידידי כמעט 20 שנה לא נפגשנו... יש לי חוב מוסרי כלפיך. אם יש בי תורה – זה בזכותך. אם יש בי דרך ארץ – זה בזכותך. היו לי ימים קשים בישיבה, ולא אחת החלטתי לעזוב... אבל אתה היית עמוד האש שלי, עמוד האור. קיבלתי ממך יחס חביב, ענית על כל שאלותיי. והסברת לי את שיעוריו של ראש הישיבה, ורק בזכותך הצלחתי לצלוח את כל הקשיים. כיום זיכוני מן השמים לעמוד בראש כולל עם 40 אברכים, אני מעביר שיעור או שניים מדי יום, הוצאתי לאור שישה ספרים בהלכה, וכל מה שיש לי, שלך הוא, ויעמוד לך לרפואה שלמה ובריאות איתנה. בצלאל לא האמין למשמע אוזניו. הבחור פנחס אלחנן שעבי ראש כולל!!! ??? מוציא לאור ספרי הלכה! ואני בצלאל אגוזי העילוי הדגול! עוסק במסחר ומקבל ממנו – מן הגאון הזה – כבוד, כאילו עולם התורה נשען עלי. לא יאומן!

שבועיים אחרי: חצות לילה. נקישת בדלת. הרב שעבי פותח, ומולו בצלאל בצלאל. ברוך הבא ידידי, 'פנחס אלחנן באתי אליך בעניין רציני. אמרת לי שאתה בעל חוב שלי. שהתורה שלך היא בזכותי. נניח. אני בסה"כ איש קטן ועלוב, ומכל העילוי הגדול יצא סוחר הזוי ומתווך דירות. קשה לי לחזור היום לאוהלה של תורה, ורק אתה יכול להציל אותי, ואתה גם חייב להציל אותי. ברוך השם נולדו לך 10 ילדים כן ירבו, ואתה מתגורר בדירה בת 2.5 חדרים. אכן כן, יש לעוני שלך הוד ותפארת, אבל זה לא פוטר אותי מלהיות 'זבולון' שלך. בצלאל שלך 12,000 ₪ במזומן ונתן לשעבי: 'כל ראש חודש, אם ירצה השם, אשלשל לידך 1,000 ₪ לכל נפש. ובנוסף אשכור לך ולמשפחתך דירה בת 5 חדרים. אתה תהיה 'יששכר' שלי, ואני 'זבולון' שלך'. הדברים שיצאו מלב מורתח נכנסו לליבו של שעבי, וההסכם נחתם ויצא לדרך.

חמש שנים אחר כך, סמוך לערב ראש השנה, שמע הרב שעבי בשיחה אקראית שבצלאל פשט רגל. יומיים אחר כך כשהגיע בצלאל עם השטרות, הבחין שעבי בזיק של מתח בעפעפיו של 'זבולון' שלו. 'בצלאל שמעתי שנקלעת לקשיים...' אמר שעבי. ולאחר יומיים שלוש דקות של דחיות דיפלומטיות, התרצה בצלאל: 'ימה לעשות נפילתי בגדול, אבל אני עומד בהסכם שלי... ואני לא מתכוון לפרוש ממנו. אני חוסך מהפה שלי, וכל גרוש שארוויח אעביר אליך. 'בשום אופן לא!' ענה הרב שעבי. בצלאל לא נכנע: 'אני אעמוד בהסכם, אני עדיין מרוויח, יש סיכוי שאחלץ מהקריסה הכלכלית שלי'. הרב שעבי חש שידידו, 'זבולון' שלו מדבר מעומק הלב, אבל ליבו והגיונו לא נתנו לו להסכים. הציע בצלאל: 'אני מוכן לפשרה. תן לי לממן לך לפחות את כל צרכי השבת. תעשה חשבון כמה עולה לך שבת, עם כל המעדנים והמצרכים ואני משלם. אל תחסוך. זה יפחית מעלי מעט את הנטל... אבל ישמור אותך מאושר'. הרב שעבי הפך לחומה בצורה: 'לא ולא. אני לא אהיה מסוגל לאכול בשבת את המעדנים שתרכוש לי מהאין כסף שלך. זה יפגום לי בעונג שבת שלי. זה יצער אותי.

אחד מגדולי הדור שהתבקש להכריע פסק לטובת שעבי, אך בצלאל לא אמר נואש, הוא אחז בידו של הרב שעבי ויחד צעדו לביתו של אחד מראשי הישיבות שאמר: 'אני פוסק לטובתו של 'זבולון'. שהרי מדובר בצרכי שבת... והוצאה זו לעולם חוזרת. וכל שכן לאלו הנותנים צדקה לזולתם לצורך רכישת מוצרי שבת. מה עושים עכשו? פנו השניים עוד באותו לילה לציונו של 'חזון איש' זצ"ל, הדליקו נר נשמה והתפללו שבזכות הצדיק מאורם של ישראל, ימצא פיתרון שיניח את דעת שניהם. אחרי שעה ארוכה של תפילות ותחנונות, פנה בצלאל לידידו ואמר: בוא נעשה פשרה. קבל ממני שלושה חודשים את הוצאות השבת. אם עסקי יחזרו למסלולם נמשיך בעסקת השבת, אם בחסדי השם הם יפרחו, נחזור לעסקת 'יששכר וזבולון'. ואם חלילה... הרב שעבי נרגש עד דמעות, לחש על אוזנו: 'בצלאל יקירי, אתה איש גדול, ובעל חסד שאין כמותך בעולם. מידותיך נעלות ותרומיות עד שראוי לקנא בך. אני מוכן להסכם הפשרה שהצעת... אני מעריך של טוהר ליבך וכוונותיך. אתה 'זבולון' הכי ענק בעולם. 'ואתה יששכר נשמת'י חתם בצלאל את השיחה. השניים צעדו למכונית, וצמרות הצאלון נעו זעו בהתרגשות, הרבה מעבר לעוצמתה של רוח מצויה...

**"ויעש כן אהרן..." (ח' ג')
ש"י: 'להגיז שבחו של אהרן שלא שינה'.**

האדמו"ר מקוצק והגאון מווילנא מפרשים, שהכוונה בדבריו של רש"י **'שלא שינה'** – שלא שינה כלום מדרך קיום המצווה בפעם הראשונה, לא ביחסו ולא ברגשותיו. שבמשך 39 שנים שהדליק את המנורה מידי יום ביומו, לא נעשתה עליו העבודה לטורח, מעין הרגל ושיגרה, אלא הרטט וההתלהבות של שעת ההדלקה הראשונה היו כל הזמן, בלי שינוי.

וכן אמרו על היהודי הקדוש שבשעה שאמר בכל יום ברכת שלא עשני גוי הרגיש עצמו כמו בריה חדשה, שנשתנה מאינו יהודי ליהודי.

(אמת ואמונה, בעיטורי תורה)